

Projektas „Mano Vilnius“

GYVENIMAS

PRIE VILNELĖS

Nuo XIV a. iki mūsų dienų

Parengė: Goda, Simona, Emilija, Airida, Deimantė 8c

Turiny

- **Apie Vilnelę**
- **Gyvenvietės prie Vilnios**
- **Gyvenimas prie Vilnelės nuo XIV a.**
- **Vilnelė XIX a.**
- **Vilnelė šiomis dienomis**
- **Išvados**
- **Literatūros sąrašas**

Vilnia (arba Vilnelė) – upė rytinėje Lietuvoje. Ištakos – netoli Vindžiūnų kaimo, 5 km į pietus nuo Šumsko. Upės ilgis apie 80 km. Vilniuje įteka į Nerį. Vilnia išteka Medininkų aukštumoje, Vindžiūnų kaimo apylinkėse, ties Lietuvos ir Baltarusijos siena. Žymiausios vietos – Belmonto kriokliai ir Pūčkorių atodanga.

Gyvenvietės prie Vilnios

- Vilnia, miestiečių vadinama Vilnele, davė vardą Vilniaus miestui. Būtent Vilnios ir Neries santakoje kūrėsi Vilniaus pilių sistema ir ankstyvasis Vilniaus miestas. Vilniaus miesto teritorijoje Vilnia vingiuoja net 21 kilometrą.

Į Vilnelę Vilniaus miesto teritorijoje įteka keli nedideli upeliai:

- Kyvė
- Murlė
- Kaukysa
- Keletas kitų

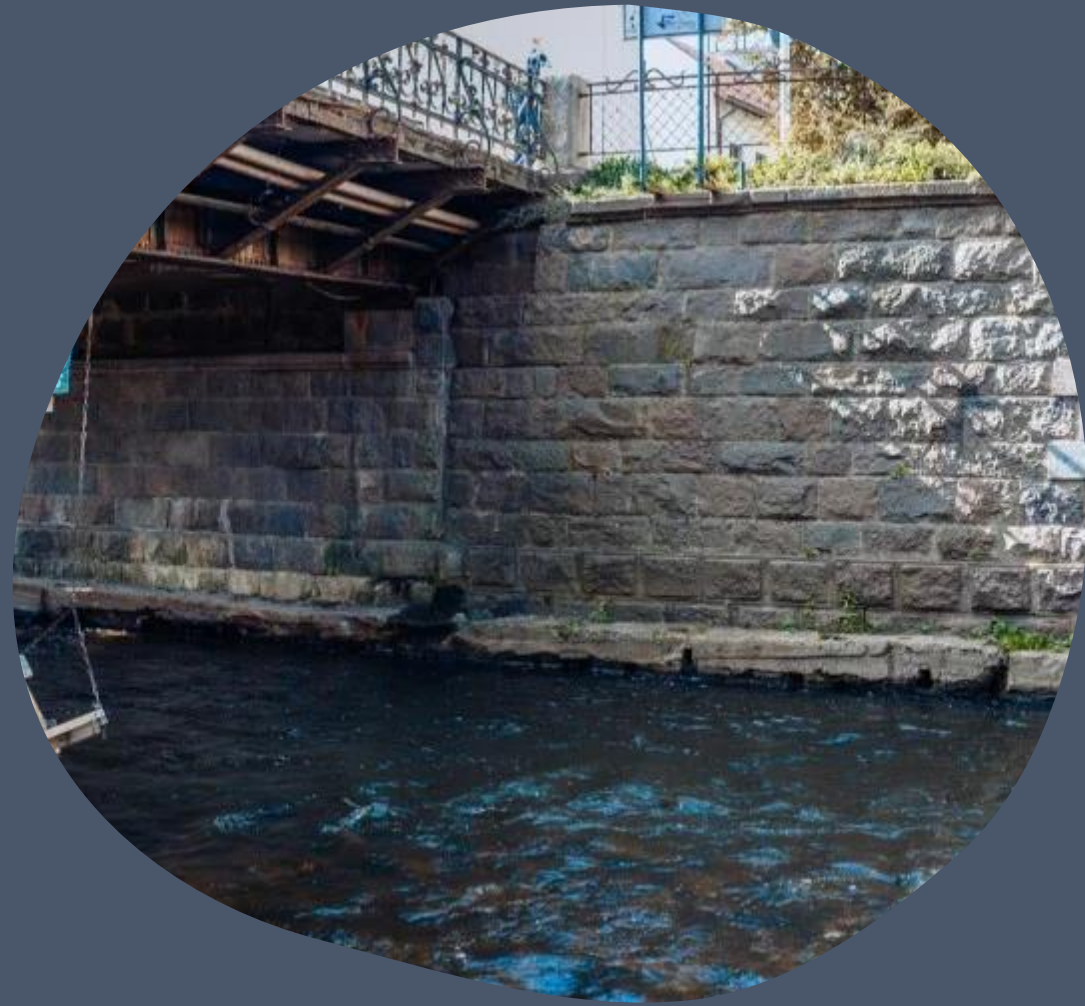

Gyvenimas prie Vilnelės nuo XIV a.

- Jau nuo XIV a. apie Vilnelę virė pagrindinis žmonių gyvenimas: kūrėsi ne tik gyvenvietės, sodai, bet ir įvairios dirbtuvės. Iš pradžių žmones vandeniui aprūpindavo vandens nešikai. Vandentiekis atsirado tik XVI a. pr.

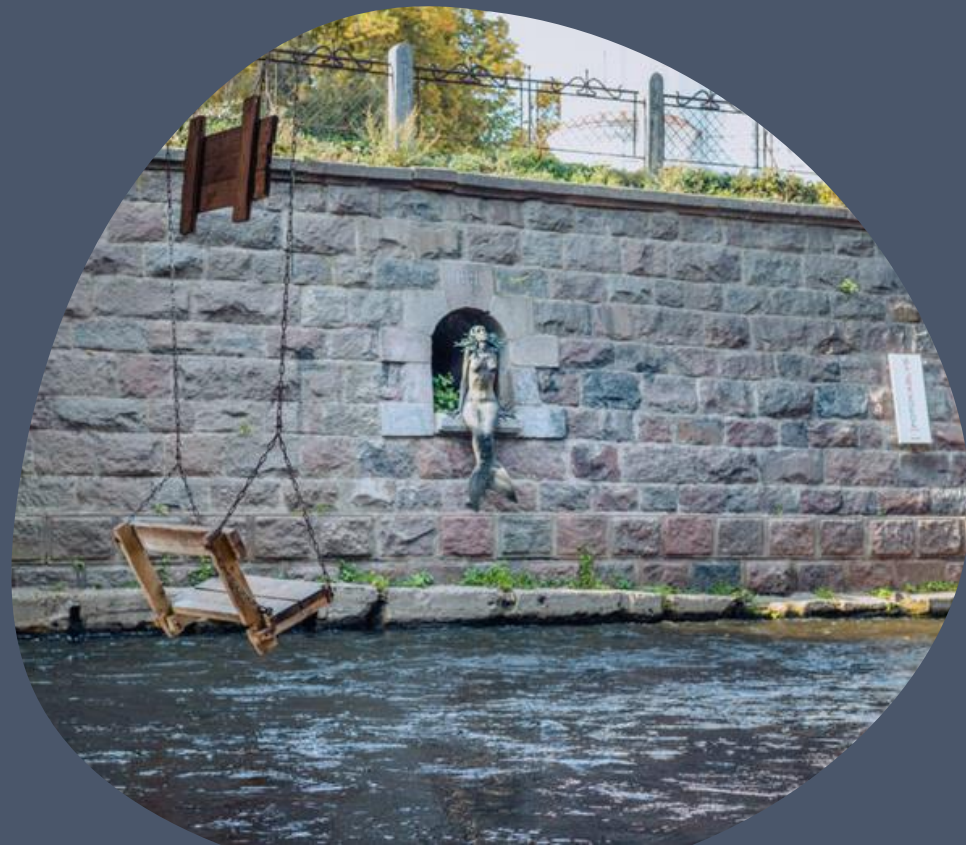

- Į tą patį vandenį keliavo ir įvairios nuotekos bei atliekos. Pirmosios medinės nuotekos atsirado tik XIX a.

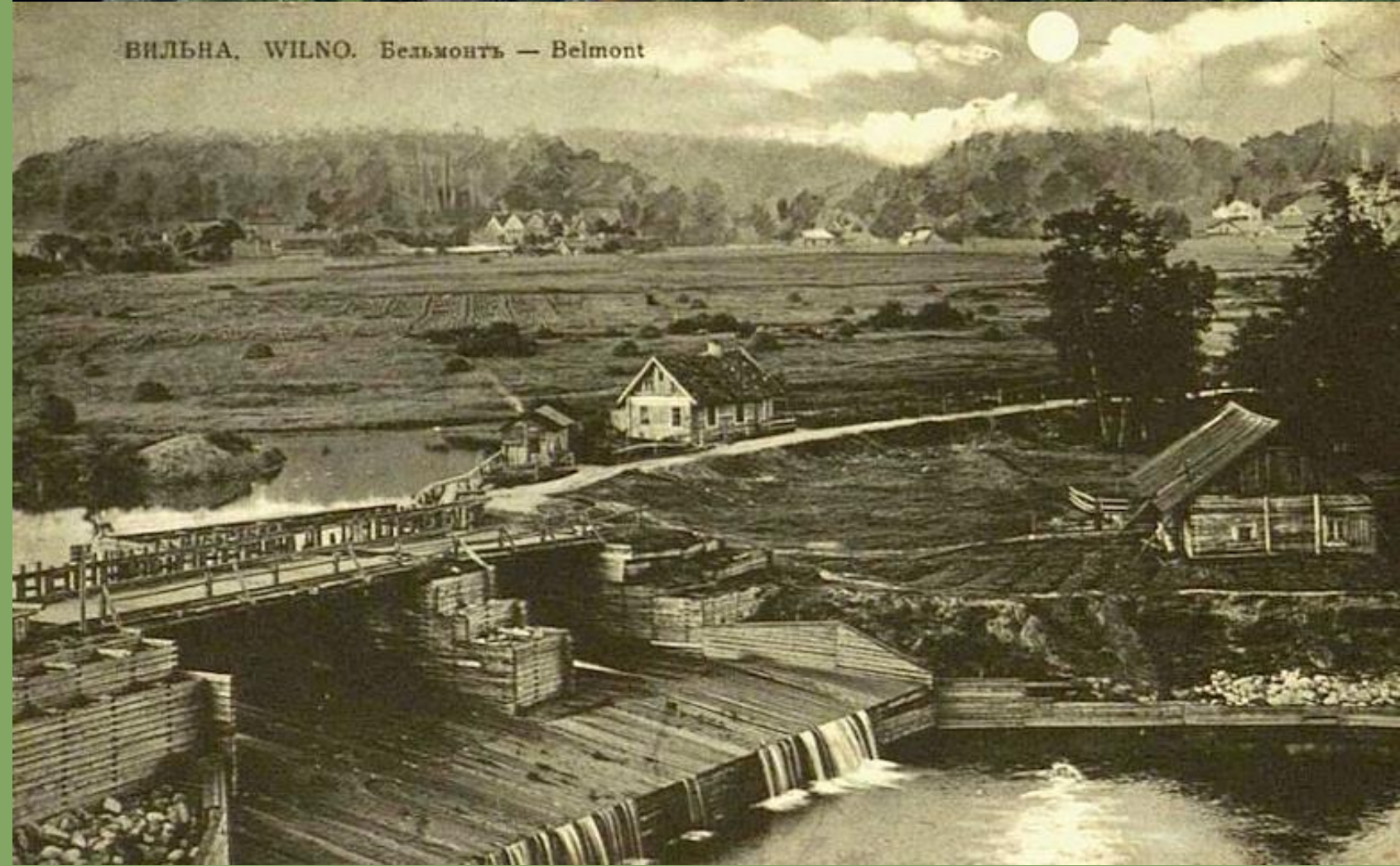
Gyvenimas prie Vilnelės nuo XIV a.

Prie Vilnios kūrėsi Vilniaus priemiesčiai ir tolimesnės gyvenvietės su malūnais ir dirbtuvėmis, fabrikais. Tai Sereikiškės, Užupis, Paplauja, Markučiai, Belmontas, Pučkoriai, Kučkuriškės, Rokantiškės, Naujoji Vilnia. Čia buvo daug užtvankų, tvenkinių ir kanalų. Iki šių dienų išliko Kučkuriškių (Rokantiškių) ir Belmonto tvenkiniai, Belmonto malūno užtvanka ir kanalas.

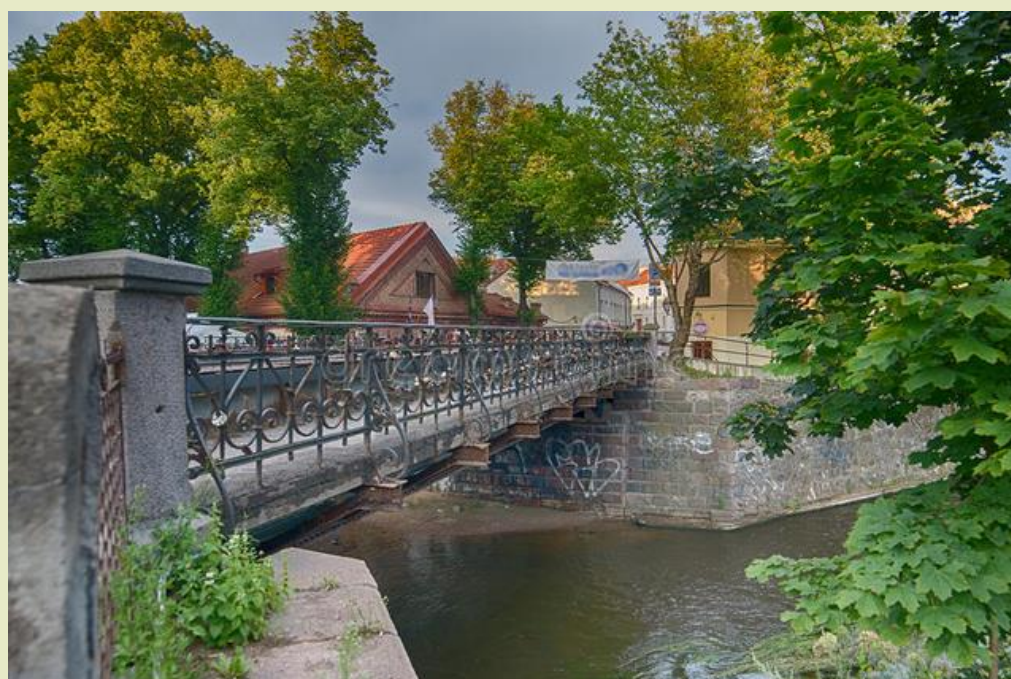

XIX a.

XIX a. pradžioje Vilnios upės šlaituose Belmonte pradėtos statyti vilos ir gyvenamieji namai, pastatytas ištaigingas restoranas. Belmontas buvo toli nuo miesto triukšmo, todėl vilniečiai čia mėgo poilsiauti. 1820–1823 m. Belmonto miške rinkdavosi Vilniaus universiteto studentai – filomatai ir filaretai. Vadovaujami poeto Adomo Mickevičiaus jie čia skaitydavo savo kūrinus, svarstydavo aktualius visuomeninio gyvenimo klausimus. Belmonte slapčia burdavosi sukilėliai ir traukdavo palei Vilnią į Kučkuriškių miškelius, kur buvo vienas jų ginklų sandėlių.

- 1860-1862 m. nutiesus geležinkelį iš Peterburgo į Varšuvą prie Vilnios upės buvo įkurta geležinkelio stotis. Naujosios Vilnios gyvenvietė tapo pramonės miesteliu. Šioje vietovėje veikė metalo liejykla, siuivykla, audinių, vinių, dalgių fabrikai.

- Naujosios Vilnios istorija siekia senus laikus. 1957-1966 m. Naujosios Vilnios žvyro karjere, kairiajame Vilnios krante buvo rasti mamuto kaulai: dantys, iltys ir kt.

Šiuo metu Vilnelės teritorijoje vyksta Vilniaus savivaldybės inicijuota didžiausia atgimimo programa – „Architektūros parkas“. Jos tikslas – nebereikalingą 78 ha pramoninę teritoriją paversti nauja miesto centro dalimi. Į pamirštas erdves grąžinti gyvenimą. Čia kuriami nauji, modernūs butai, bendrosios erdvės, kur kiemai alsuos juos supančios gamtos reljefais, spalvomis ir visi galės mėgautis išskirtiniais Vilnelės privalumais.

- Bėgant laikui viskas patobulėjo ir dabar žmonės gyvena geriau negu praeityje: turi vandens tiekimą, išvystytą infrastruktūrą, nuotekų šalinimą, įrengtus pasivaikščiojimo bei dviračių takus, poilsio zonas.

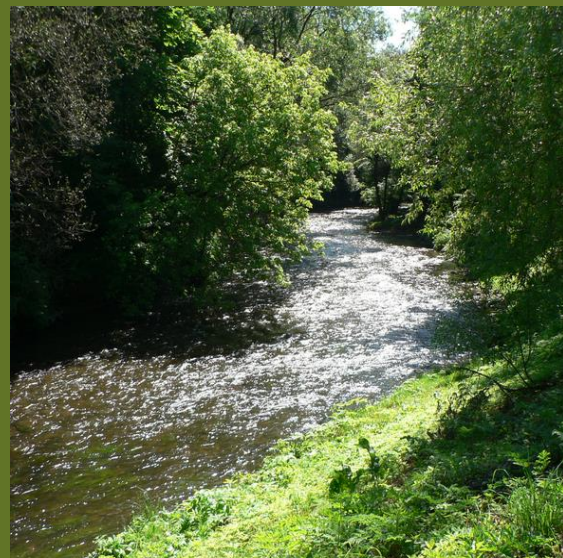
- Vilnelės krantas – ypatinga vieta. Ji padeda atrasti taip visiems reikalingą balansą. Ne dažnai sostinėje pasitaiko galimybė suderinti gamtą ir miestą.

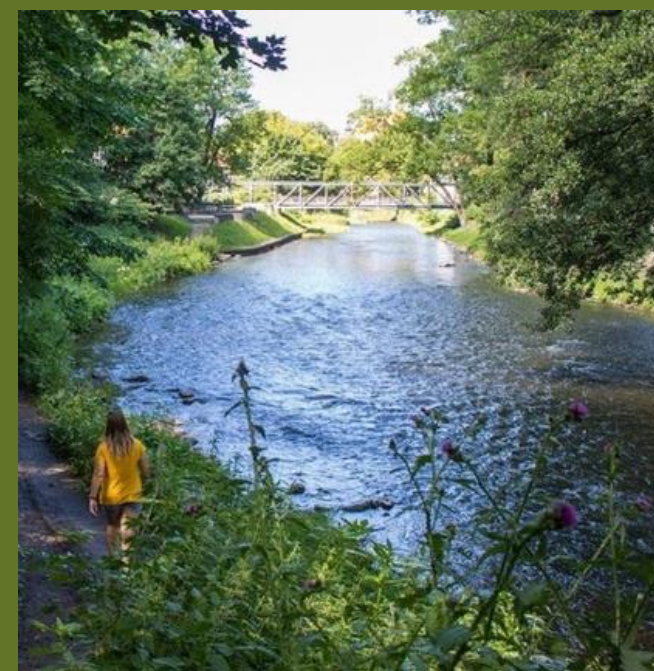
Išvados

- Vilnia - vaizdinga, srauni, akmenuota ir vingiuota upė.
- Nuo XIV a. apie Vilnelę virė pagrindinis žmonių gyvenimas: kūrėsi gyvenvietės, sodai, dirbtuvės, fabrikai, buvo statomi malūnai. Vaizdingose vietovėse XIX a. pradėtos statyti vilos.
- 1982 m. nutiesus geležinkelį pradėjo plėstis pramonė. Gyvenvietės tapo pramoniniais miesteliais.
- Šiuo metu Vilnelės teritorijoje buvusią pramoninę teritoriją bandoma prikelti naujam, judriam, tačiau tuo pačiu ramybe dvelkiančiam, gyvenimui.

Ačiū už dāmes!

Literatūros sąrašas

- <https://lt.wikipedia.org/wiki/Vilnia>
- <https://www.vilniusgo.lt/2016/11/05/vilnia/>
- <https://www.delfi.lt/miestai/vilnius/siandien-isivaizduoti-butu-sunku-gedimino-kalnas-keleta-simtmeciu-buvo-sala.d?id=86362361>